

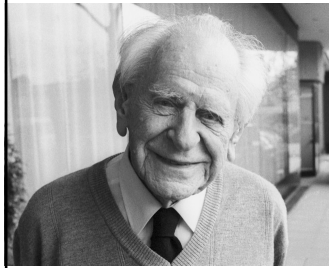
Mensbeelden in de hedendaagse filosofie

Karl Popper 1902-1994

Sneek 2022-1

1

Popper 1902- 1994

- 1902 Wenen – Kenley 1994
- 1937 gevlucht naar Nieuw- Zeeland
- 1946 naar Engeland
- Communistisch maar ziet geweld ervan en stapt uit.
- Ruzie met Wittgenstein in 1946 over wetenschapskennis

Sneek 2022-1

2

Open samenleving en haar vijanden geschreven in Nieuw Zeeland

- Was hij eerst en vooral wetenschapsfilosoof, bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog voelde hij zich geroepen om een liberale rechtstaat te verdedigen.
- Wil uitleggen wat mensen vatbaar maakt voor totalitaire bestuursvormen.
- Hij is zeer kritisch op de geschiedenis van Duitsland - die Hitler heeft voortgebracht-, maar plaatst zichzelf wel in de Duitse en Kantiaanse traditie.

Sneek 2022-1

3

Gesloten samenleving

- Gesloten samenleving heeft één idee of beeld dat alle mensen omvat en iedereen moet meedoen en buitenstaanders mogen niet meedoen.
- Plato --- de staat
- Hegel--- de geest
- Marx---- het historisch materialisme
- Hitler en het sociaal darwinisme, (maar die noemt Popper niet)

Sneek 2022-1

4

Open samenleving

- Open samenleving begrijpt dat er verschillende ideeën zijn over 'een goed leven', maar ook dat daarover geen vaste kennis kan bestaan.
- Er moet dus ruimte zijn om met elkaar daarover te spreken en verschillen mogen er zijn.
- De overheid is niet verantwoordelijk voor het goede leven, maar voor bescherming tegen uitwassen van ongelijkheid en ander kwaad.
- Open of gesloten gaat niet vrnl over grenzen, maar over het open einde aan alle ideeën.

Sneek 2022-1

5

Vijanden van de democratie

- Bijv. Hitler in de Weimar- republiek.
 - Daar wil Popper een dam tegen opwerpen middels instituties.
- “ Als we ongelimiteerd tolerant zijn, zelfs jegens hen die intolerant zijn, als we niet bereid zijn een tolerante samenleving te verdedigen tegen de aanvallen van intolerante medemens, dan zal de tolerante mens te gronde gaan, en met hem de tolerantie”, (uit Open samenleving en haar vijanden)

Sneek 2022-1

6

Kennistheorie en politiek liggen dicht bijeen

- De kennismethode van Popper heet kritisch rationalisme.
- Hij gaat uit van het idee dat er geen zekere kennis is. Dus ook geen ware theorie over de beste staatsinrichting of wat we moeten doen als mensheid.

“De voorstander van de stapsgewijze technologie zal dan ook de methode kiezen waarmee hij de grootste en dringendste kwalen van de samenleving kan opsporen en bestrijden, en niet zozeer het hoogste goed trachten te zoeken en daarvoor vechten”, (Uit De open samenleving en haar vijanden)

- Popper vindt dat mensen die dat vergeten meestal de hel op aarde brengen i.p.v. de hemel

Sneek 2022-1

7

Falsificatie

- Falsificatie is nodig omdat kennis evolutionair verloopt.
- Je moet je theorie zo opstellen dat je ook beschrijft wanneer het niet waar blijkt te zijn.
- Als die omstandigheden zich voordoen is je theorie gefalsificeerd.
- Vooruitgang van kennis verloopt langs de weg van falsificaties die een groeiend corpus van stevige kennis laat ontstaan en waarbij tegelijkertijd nieuwe ontdekkingen ook de meest lang overeind gebleven ideeën achterhalen kunnen.

Sneek 2022-1

8

Waarom dan toch democratie als het beste?

- Democratie is niet de macht van het volk,
- Democratie is niet de basis voor een gelukkige samenleving.
- Popper staat in een traditie waar ook Tocqueville in thuishoort; de mensen die altijd achter de democratie staan, maar alleen als beste van de mogelijke vormen, niet als een ideaal. (*two cheers for democracy*)
- Democratie maakt het mogelijk dat we fouten kunnen herstellen en onheil meestal kunnen afwenden. Dat is al heel wat!
- Dat er vreedzame machtswisselingen mogelijk zijn is ook heel waardevol.

Sneek 2022-1

9